կը տեսնի ծառայութիւնից դուրս հանուել քաղաքական չարիք. նոյնպէս լաւ կայ որ գիմնազիական կանոնադրութիւնը կը փոփոխուի և աւելի պարզ ու հասարակ պէտք է լինի.

—

Մոսկվայի նկարչական դպրոցը, հանգուցեալ ուսուցիչ Նիկոլայ Բաղբինեանի մահից յետոյ, ցանկութիւն ունի առաջարկել գիրեկտորի պաշտօնը նրա եղբայր Աւետ Բաղբինեանին.

—

«Кавказскій Курьеръ» լրագրի № 60-ից լսելով կառավարչական մասում տպւում է Բաթումի մաքսի Բէկի վերջի ասուլիսը թարգմանութիւնը, որ բաւական աչքի ընկնող է թէ լեզուի և թէ արևելեան գարձուածների նիւթի ապատայութեան կողմից.

—

Ախալքալաքից մեզ գրում են որ այդ քաղաքում ուսուցչութիւնները այնչափ որ բացւում և ատանւում են, բայց ուսուցիչներից ոչ մինը չէ կարծանուցւում. Այս սրբոս ուսուցիչները կարդեցին գէշէր ժամանակ քաղաքի մի հարուստ մարդու տան. բայց բարեբաղդաբար չը կարողացան կողոպտել. որովհետև տան տէրը որդին այդ ժամանակ կլուբից տուն վերադառնալով. օգնութիւն կանչեց և ուսուցիչները փախան, իրանց հետ մի անկշան տանը տանելով.

—

Վլադիկավկազից մեզ գրում են. «Այստեղ գտնւում են եօթ տան հայ կաթոլիկներ, որոնցից թէև ոչ մինը մինչև չէ ստանում հայերէն թերթ, բայց կարդում են «Մշակը» և մեծ համակրութեամբ են վերաբերւում դէպի ձեր լրագրի քարոզած գաղափարը այլ և այլ կրօնադաւան մասերի ազգային միութեան մասին. Այստեղի հայ լուսաւորչականների և հայ կաթոլիկների մէջ չը կայ տարբերութեան զգացմունք. նրանք սիրով են վերաբերւում միմեանց մէջ. Բայց ափսոս որ մեր քահանաները փոխանակ աշխատելու քարոզական կազմ հաստատելու երկու դաւանութիւնների պատկանող ազգայինների մէջ, միայն թշնամացող են գլացված և թէև իրանց տանը հրաւիրւում են հայ կաթոլիկներին էլ, բայց միայն դրա համար, որ թշնամացող զարգանին խեղճերի գրպանները, քաղաքավարի և զգուշացման կերպով հալածան նրանց, կանչ, սեղանի չարիք Նոստ»։

—

«Новое Время» հաղորդում է որ գրեթէ հաստատ է թէ Մոսկվայի ընդհանուր ռուսաց արուեստագործական հանդէսը լինելու է 1882 թ-ին.

—

Դուսաական շատ քաղաքներից մեզ հեռագրով և նամակներով շնորհակալութիւն են յայտնում «Մշակի» № 44 մէջ տպված «Հասարակական հանգէսի» առաջնորդող յօդուածի համար.

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԻՏԱԼԻԱ

—

Հռոմից հաղորդում են հետևեալ տեղեկութիւնները. Վերջին օրերի ընթացքում ոչ թէ միայն Իտալիայի մէջ, այլ և արտասահման օրգաց հարցերը յետ են քաշել մարտի 1-ի եղեռնագործութեան պատճառով. Այստեղի թէ հասարակութեան, թէ քաղաքական շրջանների և թէ պալատի մէջ սարսափելի լաւը մեծ ազդեցութիւն ունեցաւ, մանաւանդ որ Իտալիայի մէջ ռուսոցն կերպով է արտայայտւում յեղափոխական հուսակցութիւնների շարժումը. թէ կառավարութեան և թէ կառավարչական ձեռք վրա անդադար յարձակւում են, հանրապետական ցոյցերը բաց-բաց են կատարւում. Իտալական մամուլի գրեթէ մի երրորդականը արմատական ուղղութեան է պատկանում և զեռ ոչ որ չէ մոռացել այն շարժումը, որ կատարվում էր Իտալիայի մէջ անցեալ ամառը և աշնանը. Իսրաքանչիւր քաղաքի ամբողջ երկրի մէջ ժողովներ էին կայանում, որոնց մէջ պաշտպանւում էր ընդհանուր ձայնատուութեան և-

դառնալը. երբ Գարիբալդի գնաց Ջենոա, քիչ էր մնում փողոցային արիւնահեղ դէպքեր պատահէին. Վերջապէս հանրապետականները ժողովուրդը պատեց Մենոտտայի մօտ բանտված հերոսների, նրանց ազատ կանգնեցնելով. Սոցիալիստներն էլ զօրանի կերպով շարժւում են և ձեռք են մեկնում հանրապետականներին. Այդ պատճառով Իտալիայի մէջ վերջին երեք տարիների ընթացքում պատահող անցքերը, որոնք սարսափելի փոխման ունեցան, առանձին նշանակութիւն ունէին Իտալիայի համար և կրկնապատկւում էին նրա ուշադրութիւնը. ժողովրդական շարժումը ինչ ձև էլ նա ունենայ և որտեղ էլ կատարվի ընդհանուր եւրոպական շարժում է և ամենքին միատեսակ է վերաբերւում. Ռուսաց Նիհիլիզմը այդ շարժման չափազանց արմատական արտայայտութիւնն է և այդ պատճառով Եւրոպայի քաղաքական բոլոր կուսակցութիւնները ուշադրութիւն են դարձնում Ռուսաստանի մէջ կատարվող գործերի վրա. Այն գաղափարները, որոնցով շրջապատված է Նիհիլիզմը, նրա խելական ոյժերի և կազմակերպութեան մասին հասատ տեղեկութիւնների բացակայութիւնը, աւելի էլ ազդում է երևակայութեան վրա:

Ժողովրդական շարժումը ամենանշանաւոր հարց է ներկայացնում Իտալիայի համար: Իտալացիները բաւական գժուար դրութեան մէջ են. մի կողմից վերջացած պետութեան կազմակերպութեան ժամանակամիջոցը և սկզբնաւոր ժողովուրդի ընդունած սահմանադրութեան սկզբունքների մշակելը, միւս կողմից այժմեան պետական կազմակերպութեան դէմ հանրապետական ցոյցեր են կատարւում, որոնք հետզհետէ տարածւում են երկրի մէջ. «Ո՞վ է խռովում, զուցէ իմ տարուայ սախված կը լինեմ կաշխ-շանտանների մէջ հայթայթելը», հանարով ասել է մի անգամ Իտալական թագուհին երկեզութեան իր ուսուցչին և այդ հանդէպ նկարագրում է պալատի տրամադրութիւնը, ցոյց տալով, թէ որքան նշանաւոր է գործերի այժմեան դրութիւնը: Այժմ Իտալիայի մէջ շատ հետաքրքիր ժամանակամիջոց է անցնում.

Նա սովորած է պարզել և ուսումնասիրել շատ բան, որոնք մեր ժամանակակից քաղաքական կեանքի մէջ կարող են առաջ բերել, անհրաժեշտ և ցաւալի թէժել.

Իտալիան Եւրոպայի նշանաւոր պետութիւններից առաջինն է, որ անդրանիկ ընդունել է սահմանադրական կազմակերպութիւնը: Քսան տարիների ընթացքում միմեանց հակառակ ուսուցչական շահեր և քաղաքական փորձառութիւններ Իտալիայի մէջ ծագել են, զարգացել և աւարտ բաց են թողած. Նրանց տարա միջոցով համաձայնութիւն կայացրել, որպէս ապագայի նախագիծ է աշխւում և վերջին երկու տարիների ընթացքում պարլամենտը անդադար հաւանութիւն է տալիս գանազան փոփոխումթիւններին. Պետական անտեսութիւնը կարգի է բերված, պնդացրած են մի քանի նշանաւոր հարկեր, Վարչական և Ֆինանսական մի շարք միջոցներ են գործադրված և այժմ իրանց հերթին են սպասում քաղաքական և ընտրողական փոփոխութիւնները, որոնք պէտք է ժամանակակից Իտալիայի մէջ ներդաշնակ գլխաւոր չարիքի առաջն առնեն և ուղղեն նրա սահմանադրութեան պակասութիւնները։

—

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

—

Բեռլինից հաղորդում են հետևեալ տեղեկութիւնները. Յայտնի է, որ կայսր Վիլհելմի ցանկութեան համեմատ գերմանական թագաժառանգը պէտք է ուղևորվէր Ս. Պետերբուրգ ռուսաց թագաւորին ցաւակցութիւն յայտնելու և հանգուցեալ կայսրի թաղման հանդէսին ներկայ գտնուելու համար. Այդրից գերմանական կայսերական տան անդամները, մանաւանդ կանայք ընդդէմ էին այդ մտքին, ասելով, որ գերմանական թագաժառանգին և կայսրի միակ որդուն վտանգաւոր է ուղարկել մի երկիր, որտեղ քաղաքական սպանութիւններ են կատարվում և ականներ են փորւում. Բայց ծերունի կայսրը յայտնեց, որ ոչինչ վտանգ չը կայ և չը փոխեց իր վճիռը. Թագաժառանգը իշխան Բիսմարկի հետ երկար տեսակցութիւն ունենալուց յետոյ պիտի ուղևորվէր ռուսաց Մեծ Իշխանների հետ Ս. Պետերբուրգ, բայց նա յետաձգեց իր ճանապարհորդութիւնը, որովհետև Պետերբուրգից լուր ստացվեցաւ կայսրի թաղումը ուշացնելու մասին և այժմեան թագաժառանգը կամենում էր ներկայ գտնել իր տան բնաւեկան տանին։

Թէպէտ Լոնդոնի պալիցեան գերմանական գեսպանի միջնորդութեամբ յայտնեց գերմանական կառավարութեանը, որ պէտք է զգոյշ լինել, որովհետև Լոնդոնի և Փարիզի Նիհիլիստները մի նոր եղեռնագործութիւն են պատրաստում, որ պէտք է իրագործվի կայսրի թաղման օրը, այնու ամենայնիւ թագաժառանգը ուղևորվեցաւ Պետերբուրգ։

Բեռլինի մէջ նորերումս քաղաքական մի նշանաւոր գործ կատարվեցաւ, որ անհետանելի կերպով անցաւ մինչև անգամ գերմանիայի մայրաքաղաքում, որովհետև ամենքի ուշադրութիւնը դարձրած է Պետերբուրգի մէջ կատարված եղեռնագործութեան վրա: Բալկանեայ համաձայնութիւն տանց կայսերական մի նոր միութիւն նշանակել առաւօտ և արդիւնագործութեան համար: Այդպիսով կայսերական կառավարութեան իշխանութիւնը աւելի էլ ընդարձակվում է և ընդհանրապէս առանձին պետութիւնների անկախութիւնը սահմանափակւում է: Բացի այդ կառավարութիւնը շարունակում է բանակցութիւնները պապի հետ և, ինչպէս երևում է, փոխադարձ զիջումներով համաձայնութիւն կը կայացնի պապական կառավարութեան և գերմանիայի մէջ։

—

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

—Սերբիական իշխանը վաւերացրեց տպագրական ազատութեան նոր օրէնքը, որ մշակված է երկու սերբիական ազգային ժողովից.

—Հռոմի իտալական լրագիրները հաղորդում են, որ Գարիբալդի մահամերձ հիւանդ է.

—Ֆրանսիական ազգային ժողովի պատգամաւոր Սէն-Մարտէն առաջարկից ժողովի քննութեանը մի նոր օրէնք, որով կաթոլիկ քահանաներին պիտի թոյլ տրվի ամուսնանալ.

—«Polit. Corresp.» լրագրին գրում են Կ. Պոլսից. «Մինչդեռ Եւրոպան արևելեան խնդրի լուծելու բոլոր դժուարութիւնները տեսնում է յունական խնդրի վճռելու մէջ, Բ. Դուռը շատ լաւ է հասկանում, որ խնդրական վտանգը Թիւրքիայի պետական գոյութեանը սպառնում է նրան ոչ թէ Եւրոպայում, այլ Թիւրքիայի ասիական նահանգներում»: Լրագիրը աւելացնում է որ անգլիական մինիստրներից մինը նորերումս ասել է. «Ես վախենում եմ, որ Սիրիան կը դառնայ մի երկրորդ Բուլգարիա»: Զարմանալի է, որ այդ Հէնրի Լայարդ, Կ. Պոլսից դուրս գալուց մի քանի ժամանակ առաջ գրում էր լորդ Գրէնվի-լին, որ «Հայաստանը անշուշտ դառնալու է մի երկրորդ Բուլգարիա, որովհետև այդ երկրի մէջ կատարւում են այնպիսի բռնութիւններ, ինչպէս մի ժամանակ Բուլգարիայումն էին կատարվում և Թիւրքիան դրանով են հեշտացնում այդ բնաւորութիւնների կատարվելուն, որ կառավարութեան ուշինչ չեն անում հայերի իրաւունքի պաշտպանութեան և անվտանգութեան համար».

—Ցիւրիխի «Züricher Zeitg.» լրագիրը պատասխանելով այն լրագիրներին, որոնք ասում են թէ Շվեյցարիան խնդրէս գոյութեան իրաւունք չունի, ասում է թէ Եւրոպան հանդուրժել է Շվեյցարիային, որպէս անկախ պետութիւն և պաշտպանում է նրան որպէս անկախ պետութիւն ընդհանուր համաձայնութեամբ. Թող չը մոռանան, աւելացնում է Ցիւրիխի լրագիրը որ 1848 թ-ին, երբ Եւրոպան փորձեց պատռել Շվեյցարիային, այդ պատառնալիքների հետևանքն այն եղաւ, որ նոյն տարին ծագեցին յեղափոխական շարժումներ Փարիզում, Վիէննայում և Բեռլինում.

—Գերմանական պարլամենտի սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցութիւնը պատրաստում է մի մանիֆեստ, որով հանդիսաւոր կերպով հրաժարվում է ռուս Նիհիլիստների հետ որ և է համերաշխութիւնից.

—Լոնդոնի «Standard» լրագիրը լսել է, որ անգլիական կառավարութիւնը առաջարկութիւն է տալու ռուսաց կառավարութեան կողմից դատի ենթարկել Լոնդոնում հրատարակվող «Freiheit» սոցիալական լրագրի խ. Մոստ խմբագրին, որ տպել է ռուսաց կայսրի դէմ մի վիրաւորական յօդուած.

—Լուր կայ որ իշխան Բիսմարկ մի շրջաբերականով հրաւիրում է եւրոպական բոլոր պետութիւններին համերաշխ կերպով գործել միջազգային յեղափոխութեան դէմ.

—Վիէննայից լրագիրներին հեռագրում են որ կոմս Անդրաշի նշանակվելու է արտաքին գործերի մինիստր Աւստրիայում.

—Վիէննայից հեռագրում են որ Աւստրիայի կայսրը առաջարկել է ռուսաց գեսպան կոմս Շուվալովին, երբ սա գալու է Վիէննա, բնակվել կայսերական պալատի մէջ.

—Բեռլինի «Post» լրագրին գրում են Համբուրգից, որ այս օրերս այդ քաղաքի ռուսաց գեներալ-կոնսուլական միսիայի անդամ բարոն Մէնդգէն ստացել է մի յեղափոխական մահասպառնալից իր կեանքի դէմ լի սպառնալիքներով թուղթ, որի մէջ յայտնվում է բարոն Մէնդգէնին, թէ նա դատապարտված է մահվան. Այդ թուղթը արդէն յանձնված են պոլիցիային և դատաստանական քննութիւն է նշանակված.

—«Բէլլլաքի հեռագրական ընկերութեանը» հաղորդում են Նիւ-Եօրքից, որ մարտի 16-ին այդտեղ լուր հասաւ Ֆիլադելֆիայից որ Անգլիայի և ընկերների մէջ հաշտութեան պայմաններ կազմելուց մի ծանր ճակատամարտից յետոյ, որի մէջ անգլիական զօրքերը կորցրին 18 սպանված և 90 վիրաւորված մարդ. Բուրերը յաղթանակեցին անգլիացիներից 3000 փամփուշտներ և երկու թնդանօթներ.

—Լուր կայ որ Բ. Դուռը հակված է զիջումներ անելու եւրոպական գեսպաններին յունական խնդրի վերաբերութեամբ.

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵՆԻՑ

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 24 մարտի: Երէկ թագաւոր կայսրը ընդունելով խորհուրդի 25 անդամներին, բաղդաւորեցրեց իւրաքանչիւրին մի քանի սիրալիր խօսքերով: Երէկ խորհուրդը երկու նշանաւոր առաջարկութիւններ ընդունեց և վճիռներ կայացրեց. Գողանի պատասխանը թագաւորասպանների մասին կը տեսի մարտի 26-ին. Կիբալչիչ նրանց հետ կը դատվի. Նա տալու մեղադրական ակտ:

ՋՄՌՆԻԱ, 23 մարտի. Խիօս կղզու վրա երկրաշարժը աւերեց քաղաքի երեք քառորդ մասը. Շատ զոհեր են ընկել.

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 24 մարտի. Պետական բանկի 5% տոմսակը առաջին շրջանի արժէ 96 ր. 50 կ., երկրորդ 93 ր. 37 կ., երրորդ 93 ր. 75 կ., չորրորդ 93 ր. 25 կ., Ներքին 5% առաջին փոխառութեան տոմսակը արժէ 224 ր. 50 կ., երկրորդ 217 ր., արևելեան առաջին փոխառութեան տոմսակը արժէ 92 ր. 62 կ., երկրորդ 92 ր. 62 կ., երրորդ 92 ր. 62 կ., ոսկի 7 ր. 94 կ.: Ռուսաց 1 րուբլ Լոնդոնի վրա արժէ 24,75 պէնս, Ամստերդամի վրա 125 պէնս, ռուսաց 100 ր. Համբուրգի վրա արժէ 211 մարկ. 12 պֆ., Փարիզի վրա 261 ֆրանկ 75 սանտիմ. Բորսայի տրամադրութիւնը հանգիստ է.

Խմբագիր—Հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ